

Abominabel broedsucces van Buizerds *Buteo buteo* in Boswachterij Nunspeet in 1997

Willem van Manen

Sinds 1995 onderzoek ik de roofvogels in Boswachterij Nunspeet, een 2400 ha groot naaldbosgebied op de arme zandgrond van de Noord-Veluwe. In 1995 werd de boswachterij systematisch gekarteerd, in 1996 en 1997 concentreerden we ons op nesten. Deze werden gedurende de broedperiode twee tot drie keer gecontroleerd. Jongen zijn gemeten, gewogen en indien mogelijk gesekst. Nesten in de naaste omgeving van de boswachterij werden in het onderzoek betrokken.

De Buizerd is in Boswachterij Nunspeet veruit de meest algemene roofvogel. In 1995 werden 33 territoria binnen de grenzen van de boswachterij vastgesteld, wat neerkomt op een dichtheid van 1.4 territoria per 100 ha.

In Tabel 1 staan enkele gegevens over de Nunspeetse Buizerd in de drie onderzoeksjaren. Het aantal gevonden nesten is geleidelijk afgenomen. Dit heeft deels te maken met minder intensief zoeken in 1996 en 1997. Bovendien sleutelden in 1997 minder paren aan een nest. De beste broedresultaten werden behaald in 1996. Toen werd naar verhouding in meer nesten overgegaan tot eileg en waren de verliezen in ei- en jongenfase gering. Ook het aantal eieren, jongen en uitgevlogen jongen per nest was in 1996 groter dan in de andere jaren.

Tabel 1. Broedbiologie van Buizerds in Boswachterij Nunspeet en omgeving in 1995-97. *Breeding parameters of Common Buzzards in the Forestry of Nunspeet in 1995-97.*

Jaar <i>Year</i>	1995	1996	1997
Aantal nesten <i>Number of nests</i>	37	31	13
Nesten met eileg <i>Number of nests with eggs</i>	23	21	1
Nesten met jongen <i>Number of nests with young</i>	19	20	0
Succesvolle broedgevallen <i>Successful breeding attempts</i>	16	18	0
Gemiddeld legbegin <i>Mean onset of laying</i>	11 april	6 april	-
Legselgrootte <i>Clutch size</i>	2.3	2.8	1.0
Broedselgrootte <i>Brood size</i>	2.2	2.6	0.0
Uitgevlogen jongen/nest <i>Number of fledglings/nest</i>	1.5	2.3	0.0

In 1997 werden niet meer dan 13 nesten gevonden. In de meeste gevallen waren ze voorzien van een verse rand en verse twijgen in de nestkom, maar er werden geen eieren gelegd. In één nest werd pas op 23 mei één warm ei aangetroffen. Enkele weken later was in dit nestperceel gedund, wat mogelijk de oorzaak is geweest voor het verlaten van het nest door de Buizerds. Eind juli, wanneer uitgevlogen jonge Buizerds veelvuldig en luidruchtig bedelen, werden Boswachterij Nunspeet en de wijde omtrek gedurende vier dagen doorkruist bij het zoeken naar Wespindieven. Gedurende deze vier dagen trof ik buiten de boswachterij op slechts drie plekken een bedelende jonge Buizerd aan.

Dit geeft aan dat over een zeer groot oppervlak vrijwel geen jongenproductie plaatsvond. In mijn Drentse studiegebied (6700 ha) heb ik dit nog nooit meegemaakt. Ook in de meest magere jaren wist hier altijd nog minstens 20% van de paren jongen groot te brengen.

Het nagenoeg uitblijven van reproductie in een buizerdpopulatie kon ik alleen vermeld vinden in Tubbs (1974). Hierin wordt beschreven dat na massale sterfte onder konijnen door myxomatose in sommige gebieden geen van de aanwezige Buizerds tot broeden kwam. Daarnaast is van Ruigpootbuizerds *Buteo lagopus* bekend dat zij in magere lemmingjaren het broeden overslaan (Glutz von Blotzheim, Bauer & Bezzel 1971). Beide voorbeelden hebben echter betrekking op populaties die sterk afhankelijk zijn van één prooi-soort. Bij de Buizerds in Nunspeet leek dat juist niet het geval. Het kostje dat deze vogels bij elkaar scharrelen is eerder nogal gevarieerd. In 1995 werden 43 prooien op de nesten verzameld, waaronder 7 halfwas Soepeenden (van een eendenfarm?), 1 eendagskuiken, 1 duif spec., 1 parkiet spec., 3 jonge Grote Bonte Spechten, 1 jonge Merel, 1 Grote Lijster, 1 Zanglijster, 1 jonge Spreeuw, 1 jonge Vlaamse Gaai, 1 jonge Ekster, 1 Rosse Woelmuis, 4 Veldmuizen, 6 Aardmuizen, 3 Bosmuizen, 6 jonge Konijnen, 1 Haas, 1 Eekhoorn, 3 Hazelwormen en 1 Levendbarende Hagedis. Niet bepaald een eenzijdig menu.

Het is ook mogelijk dat in de uitgestrekte bossen en heidevelden van de Noord-Veluwe de afwezigheid van eikels en beukenootjes in het najaar van 1996 desastreus is geweest voor diverse prooidieren. Veldmuizen waren in 1997 landelijk schaars en konijnen waren dit jaar, getuige eigen waarnemingen, niet dik gezaaid in Nunspeet. Daar komt bij dat in enkele jachtvelden in de omgeving recentelijk gestopt is met voeren van dierlijk voedsel aan de zwijnen.

Hans Hasper en Henk Jan Ottens bedank ik voor hun hulp bij het veldwerk.

Summary: Abominable breeding success of Common Buzzards *Buteo buteo* in the forestry of Nunspeet in 1997

In the forestry of Nunspeet (Central Netherlands, 2600 ha, mostly coniferous woodland on poor sandy soil), 1997 was characterised by a total breeding failure of the population of Common Buzzards. As compared with two previous years, the number of pairs had declined substantially, only a single pair laid one egg and no young were produced (Table 1). Despite being versatile raptors with a broad diet, food shortage was apparently the cause of this poor breeding performance in Common Buzzards. After a bumper year of beech nuts in 1995, followed by outbreaks of voles and mice in 1996 and a

correspondingly high breeding success of Common Buzzards in 1996, beech nuts were completely absent in the autumn of 1996, causing mice and vole populations to crash. Other sources of food were also scarce, such as rabbits, whereas provisioning of animal fodder for wild pigs has recently been banned.

Literatuur

Glutz von Blotzheim U.N., Bauer K.M. & Bezzel E. 1971. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Bd 4. Zweite, durchgesehene Auflage. Aula-Verlag, Wiesbaden.
Tubbs C.R. 1974. The Buzzard. David & Charles, London.

Adres: Groenkampen 123, 9407 RM Assen.

Foto. Nestjong mannetje Buizerd van 26 dagen, Bokkenleegte, 15 juni 1997. Nesten met één jong waren er veel in 1997 (Rob Bijlsma). *Male Common Buzzard of 26 days old.*